

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI

(NUCT) 2020

Carte de Rezumate

**Postumanismul—noi abordări filosofice ale
Antropocenului**

Online—via Skype

9 Mai, 2020

CUPRINS

<i>Andreescu, Radu-Cristian</i>1 <i>SUBIECTUL ȘI OBIECTUL, ÎNCOTRO?</i> <i>ONTOLOGIA ÎN VREMEA PROGRESULUI</i>	<i>Florea, Marius</i>9 DISTOPIA CYBERPUNK
<i>Băldean, Doru-Laurean & Covaciu, Florin-Alexandru</i>3 ARTA ROBOTICĂ ÎN REALIZAREA UNUI MODEL HIBRID DE VEHICUL DOTAT CU INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ	<i>Hodorogea, Vasile</i>10 UMAN VS. NON-UMAN ÎN COMUNICAREA CONTEMPORANĂ. IMPACTUL CONTEXTULUI TEHNOLOGIC ASUPRA DISCURSULUI MEDIATIC
<i>Bec, Persida</i>4 ETICA VULNERABILITĂȚII ÎN ERA POSTUMANĂ	<i>Iacob, Anisia-Alis</i>11 UMAN VS. NON-UMAN. EXPLORĂRI LA GRANIȚA UMANITĂȚII PRIN INTERMEDIUL SCULPTURILOR POSTUMANE ALE ARTISTEI PATRICIA PICCINI
<i>Cășvean, Emanuel</i>5 SACRUL ÎN CULTURA-POP—PROTESTUL ANTI-SECULARIZARE AL GENERAȚIEI Z	<i>Lupeș, Eduard</i>12 RELIGIA ȘI GÂNDIREA SLABĂ: IMPLICAȚII ÎN SOCIETATEA POSTMODERNĂ
<i>Ciorba, Pavel</i>6 ONTOLOGIA SUBIECTULUI RIZOMATIC	<i>Moldovan, Călina-Maria</i>13 DEVENIND OM, DEVENIND ANIMAL: UMAN, NON-UMAN ȘI HIBRID ÎN <i>THE LOBSTER</i> ȘI <i>ANNIHILATION</i>
<i>Cristian, Radu</i>7 NECESITATEA IMPLEMENTĂRII UNUI SISTEM DE MORALITATE INTELIGENȚELOR ARTIFICIALE	<i>Olariu, Andrei</i>15 ÎNTRE “OM” ȘI “NATURĂ”. CONSIDERAȚII PE MARGINEA RELAȚIEI DINTRE ANTROPOCENTRISM ȘI ECOCENTRISM ÎN TIMPURI POST-MODERNE

Predoi, Ioana-Raluca.....16

RELAȚIILE PUBLICE ÎN ANTROPOCENUL DIGITAL.
O REGÂNDIRE A COMUNICĂRII CORPORATIVE
ȘI A MANAGEMENTULUI REPUTAȚIEI

Simion, Radu.....17

VICIU ȘI GENOCID ECOLOGIC

Spaschi, Cosmin-Florentin.....18

DE LA MOARTEA EPISTEMICĂ LA MOARTEA
FIZICĂ: GÂNDIREA POSTUMANĂ ȘI ASPECTELE
NECROPOLITICII

Schussler, Aura-Elena.....19

POSTUMANISM, ECOFEMINISM ȘI NEO-VITALISM

Taloș, Călin-Ioan.....20

AVANSUL TEHNOLOGIC ANIMAT DE
COMPASIUNE; O SUCCINTĂ
ANALIZĂ COMPARATIVĂ, ÎN
CONTEXT POSTUMANIST, A CONCEPTULUI
DE COMPASIUNE ÎN GÂNDIREA LUI
YUVAL NOAH HARARI ȘI A FENOMENOLOGIEI
IUBIRII DIN FILOSOFIA LUI C.S. PEIRCE

SUBIECTUL ȘI OBIECTUL, ÎNCOTRO? ONTOLOGIA ÎN VREMEA PROGRESULUI

Andreescu, Radu-Cristian
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Facultatea de Istorie și Filosofie,
Masterat Filosofie, Cultură, Comunicare, An 1,
Departamentul de Filosofie
email: radu.andru@gmail.com

Rezumat: Demersul pe care îl propunem este o încercare de a investiga posibilitatea unui discurs filosofic – distinct de teoriile social-constructiviste, dar și de materialismele vitaliste – constituit ca pandant al unor paradigme recente, de la Antropocen la inteligența artificială. Progresul în vremea căruia filosofia cunoaște o reorientare a ontologiei – ce poate fi descrisă drept o contra-revoluție în raport cu revoluția copernicană a lui Kant – reprezintă, de fapt, procesul schimbării unor asumptii fundamentale asupra relației dintre om, natură și tehnică. Dacă perioada în care omul și-a extins considerabil dominația asupra naturii a coincis, în filosofia teoretică, cu un avânt al filosofiei transcendente și al idealismului, istoria recentă prezintă, în schimb, ceea ce se întâmplă după ce acest proces își atinge termenul: perspectiva omului înțeles ca subiect suveran care guvernează natura și tehnica este înlocuită de perspectiva în care omul se recunoaște

ca autor al unor realități care ajung să îl depășească, să îl surprindă și să se sustragă controlului uman.

Cum putem conecta, prin urmare, registrul de discurs al științelor contemporane și al teoriilor culturale asupra schimbărilor globale cu registrul de discurs al unor noi teorii antropologice și al unor noi curente ale filosofiei teoretice menite să depășească dualismele modernității de tip societate/natură și subiect/obiect, pe de o parte, respectiv idealismul și filosofia transcendentală în sens clasic, pe de altă parte? Răspunsul presupune reconsiderarea unor teorii al căror punct nodal este o anumită slăbire a ideii de subiectivitate așa cum o concepute modernitatea. Pe de o parte, Bruno Latour propune, în *Nous n'avons jamais été modernes*, o operație de „simetrizare” care ar reveni la reintegrarea dimensiunii lucrurilor în înțelegerea umanului dincolo de umanism, la recunoașterea hibridizilor și la un discurs în termeni de „cvasi-subiecți” și de „cvasi-obiecte”, în care mitul modern al purificării societății de intruziunea naturii și viceversa este deconstruit. Pe de altă parte, Graham Harman, printr-o ontologie orientată către obiect, integrează Antropocenul în seria acelor realități în raport cu care omul se recunoaște deopotrivă ca constituent și ca observator: clima în Antropocen, inteligența artificială, arta sau chiar societatea în genere pot fi, pentru noua ontologie, tot atâtea obiecte care se detașează de un control total al subiectivității umane, chiar dacă intervenția omului în producerea lor le este trăsătura caracteristică. Dincolo de cele două diagnoze paralele, vom încerca să gândim, cu un termen ce poate trimite la Gianni

Vattimo, o subiectivitate slabă în urma căreia un nou statut de existență se cere recunoscut unui ansamblu de obiecte, de la climă la produsele tehnologiei sau ale artei.

Cuvinte-cheie: subiect-obiect, Antropocen, ontologie, tehnologie, natură.

ARTA ROBOTICĂ ÎN REALIZAREA UNUI MODEL HIBRID DE VEHICUL DOTAT CU INTELIGENȚĂ ARTIFICIALĂ

Dr. Ing. Băldean, Doru-Laurean,

Universitatea Tehnică, Cluj-Napoca,
Facultatea de Autovehicule Rutiere, Mecatronică și Mecanică,
Departamentul de Autovehicule rutiere și Transporturi
email: dorubaldean@yahoo.com

Dr. Ing. Covaciu, Florin-Alexandru,

Universitatea Tehnica, Cluj-Napoca,
Facultatea de Construcții de Mașini,
Departamentul de Ingineria Proiectării și Robotică

Rezumat: Un interes deosebit a fost înregistrat recent în direcția dezvoltării aplicațiilor robotice non-industriale, în special pentru divertisment, pentru interfațarea unor relații sau raporturi om-om, om-mașină, om-mediul. Există un nivel de robotizare în asamblarea autovehiculelor rutiere, precum există și roboți medicali, de intervenție, de explorare și servire. În procesul de optimizare a vehiculelor inteligente cu posibilitate de deplasare automată se întrevide o zonă de convergență a roboticii și autovehiculelor rutiere. Dezvoltarea științifică și practica inginerescă, materializate într-un act de creație și progres în raport cu stadiul actual, se bazează pe o abordare interdisciplinară autentică, orientată spre inovare. În cadrul

unui grup multi-disciplinar de cercetare și dezvoltare s-au pus bazele programării și realizării unui model hibrid de vehicul echipat cu inteligență artificială. Aceasta din urmă utilizează ca instrumente de bază regulatoarele fuzzy sau rețelele neuronale. Până la ora actuală au fost utilizate frecvent în inginerie aplicațiile robotice cu regulatoare fuzzy. S-a reușit programarea și testarea vehiculelor dotate cu astfel de instrumente de inteligență artificială. În articolul de față se prezintă realizările obținute cu ajutorul aplicației de realitate virtuală Unity 5, în care s-a creat un mediu ambiental, un vehicul și un traseu de deplasare. Actul de creație și dezvoltare prezentat se situează într-un domeniu de frontieră, cu regim exploratoriu, între utilitarismul producției industriale și preocupările estetice ale artei, astfel încât îl putem încadra în categoria de artă robotică. Cunoașterea aspectelor de cinematică și dinamică permit realizarea și programarea modelului robotizat de vehicul inteligent, aspecte fără de care mobilitatea robotului este exclusă și sintagma de artă robotică dizolvată complet. Într-un astfel de caz am avea de a face doar cu o operă de artă, artă statică. În cazul de față însă sunt urmate principiile mecanicii clasice newtoniene care îi permit robotului anumite mișcări, caracterizate de parametrii cinematici precum spațiul, viteza și accelerație, dar și dezvoltarea unor mărimi dinamice precum cuplul motor, puterea transmisă și forța de tracțiune la roată.

Cuvinte cheie: artă robotică, autovehicul, model, hibrid, inteligență artificială.

ETICA VULNERABILITĂȚII ÎN ERA POSTUMANĂ

Drd. Bec, Persida

Universitatea “Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Istorie și Filosofie,
Școala Doctorală de Filosofie,
Departamentul de Filosofie
email: bec.persida@gmail.com

Rezumat: Dincolo de zona genului și a speciei se pune problema vulnerabilității în ceea ce privește postumanismul, care într-un mod jucăuș și provocator deopotrivă, alternează pe bază empirică și, de asemenea, critică o regândire a umanului. Fie om, plantă sau animal, fie piatră, robot sau vreo ființă hibridă fiecare dintre acestea devin pentru postumanism entități cu demnități egale, înzestrate cu capacitatea de a intra în simbioză și a face parte dintr-un tot mult mai complex al vulnerabilității. Apare, astfel, reconsiderarea dualității natură-cultură într-o poziție de echidistanță și de valoare egală dată regnului uman sau celui animal, deopotrivă.

Se spune că la început nu exista decât idealul clasic de „Om”, apărut prima oară sub formularea dată de către Protagoras ca fiind „măsura tuturor lucrurilor”, care, ulterior, s-a reformulat în Renașterea italiană sub forma unui model universal, reprezentat de către *Omul vitruvian* al lui Leonardo da Vinci.

Formularea care reprezenta idealul perfecțiunii corporale, în tandem cu modelul clasic, „minte sănătoasă într-un corp sănătos”, oferă o imagine cu dublu sens în ceea ce privește setul de valori spirituale, discursive și mentale. Idealurile din Antichitatea clasică și din Renașterea italiană au ajuns să fie reconsiderate în postumanism, iar ceea ce se considera ca făcând parte din supremația umană a ajuns pe o treaptă egală cu ceea ce face parte din regnul animal. Intensitatea creată de aceste două părți se bazează pe împărțirea acestei planete, acestui teritoriu sau acestui mediu înconjuător în moduri care nu mai sunt nici atât de ierarhice și nici atât de evidente în ceea ce privește poziția de superioritate pe care și-o arogă ființa umană. Interconexiunea aceasta recomandă și îndeamnă la o schimbare de ordin calitativ a relației etice a ceea ce ființele – umane sau non-umane – pot să facă. De aici apare importanța reformulării subiectivității prin prisma vulnerabilității prezentă în postumanism, dar și nevoia de a inventa noi forme de relații etice sau valori întâlnite în complexitatea timpurilor actuale.

Cuvinte-cheie: vulnerabilitate, postuman, etică, ființă, natură-cultură, complexitate.

SACRUL ÎN CULTURA-POP

– PROTESTUL ANTI-SECULARIZARE AL GENERAȚIEI Z

Drd. Cășvean, Emanuel

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Teologie Ortodoxă,
Școala Doctorală „Isidor Todoran”;
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Istorie și Filosofie,
Masterat Filosofie, Cultură, Comunicare, An 2,
Departamentul de Filosofie
email: emanuel_casvean@yahoo.com

Rezumat: Societatea post-modernă se află într-un continuu proces de globalizare și digitalizare. Cultura umană scapă de limitările geo-politice și se globalizează la rândul ei, putând vorbi deja de o cultură a unei comunității (societați) globale ce se infuzează profund de convingerile, preceptele, semnele, simbolurile, sensurile și semnificațiile, ce mai înainte ar fi fost definatorii pentru o anumită societate/cultură particulară (identificabilă într-un spațiu precis al *oikouménē*-i), dar care acum se popularizează, se globalizează și, într-o mare măsură, transcende spațiul real – prin digitalizare – într-un nou spațiu ontologic: cel al virtualului. În acest context, asistăm la o soluție a vechilor paradigme socio-culturale, la un melanj trans-cultural și trans-generațional. Prezenta lucrare dorește să

aducă în lumină chestiunea pierderii elementului de sacralitate, cândva omniprezent în mundan, propriu culturii post-moderne ca urmare inerentă a hiper-tehnologizării lumii și a secularizării tradiționale. Mai mult decât atât, se vrea o analiză a procesului de reîncărcare de simbol sacru (de sacralitate) pierdut a lumii virtuale, și nu numai, aflat sub paradigma culturii-pop universale. Pentru a da seama de cele propuse spre argumentare, ne vom axa argumentația pe maniera în care „Generația Z” se rupe de tradiția secularizată (inadaptată epocii post-moderne), își revizuieste fundamentele culturale, și propune (volens-nolens) o nouă formă de resacralizare a mundanului ontologic extins (incorporând virtualul), drept un protest generalizat adus secularizării tradiționale. Această formă de sacru, păstrează nealterată căutarea continuă a sacrului în profan, drept element constitutiv al naturii umane, însă îi oferă o adaptabilitate sporită la conjuncturile societății post-moderne. Meta-sacralitatea, propusă inclusiv de către Generația Z, se vrea un substitut al sacralității deja secularizate și rigide, oferind o incorporare a elementului magico-mistic transcultural, într-o formă „populară” (proprie culturii-pop) – încărcată de semnele, simbolurile, sensurile și semnificațiile preexistente, dar într-o manieră reinterpretată, modificată și epurată de elementul de localizare, într-un proces de acceptare a glocalizării.

Cuvinte cheie: Sacru, profan, cultură pop, spațiu real vs. spațiu virtual, globalizare, glocalizare, Generația Z, cultură globală, magic, mistic, symbol.

ONTOLOGIA SUBIECTULUI RIZOMATIC

Ciorba, Pavel

Universitatea de Vest, Timișoara,
Facultatea de Științe Politice, Filosofie și Științe ale
Comunicării,
Specializarea Filosofie, An 3
email: pavel.ciorba00@e-uvv.ro

Rezumat: Proiectul ontologic original al postmodernității propus de Gilles Deleuze, ce are în centru Subiectul Rizomatic care produce diferențe, poate fi o soluție la impasul creat de structuralism conform căruia omul nu este deloc liber și este în totalitate determinat de structuri: Economie (Marx); Libido (Freud); Structurile Conștiinței (I. Kant); Voința de Putere (Nietzsche). Conceptul clasic de subiect e bazat pe identitatea cu sine însuși și pe transparența dintre limbaj și lume (cuvintele au aceleași sensuri; formulările lingvistice sunt realități ontologice). El este menit să reproducă o totalitate, să calchieze o ordine exterioară, în timp ce Subiectul Rizomatic nu are ierarhie și este într-un continuu proces de creare a inovației și diferenței. Scopul acestei lucrări este să prezinte critica subiectului clasic prin critica raționalismului și a ideii de totalitate; să prezinte un nou tip de subiect ce e bazat pe multiplicitate, diferență și devenire, ceea ce poate duce la o mai bună înțelegere a societății contemporane informaționale.

Sursele pe care le-am utilizat în acest studiu sunt principalele lucrări ale lui Deleuze ca „Diferență și Repetție”; „Anti-Oedip” vol. I, 2; „The logic of Sense” și lucrările altor autori ca Michael Hardt; Andrew Calp sau Alain Badiou. Am explicat principalele concepte ale ontologiei lui Deleuze ca Rizomul; Corpul fără Organe; Mașina Dezirantă și Schizanaliza. Aceasta m-a condus la următoarele concluzii: în opoziție cu Hegel, Deleuze descrie lumea ca o creație și producție continuă de diferențe și nu ca o dialectică ce sintetizează toate contradicțiile. Rizomul și Mașina Dezirantă are minim două elemente: un flux și o ruptură a fluxului, în acest proces singularitățile se *deteritorializează* și nu devin o totalitate. Implicația studiului meu este că autonomia și libertatea umană (considerate ca fiind pierdute de Postumanism) pot fi regăsite în noul tip de subiect Rizomatic, care se bazează nu pe reproducerea unor structuri, ci pe producerea identităților de care are nevoie, pe o devenire în toate direcțiile, pe Nomadism și Anti-Sedentarism.

Cuvinte cheie: Subiect; Diferență; Rizom; Totalitate; Multiplicitate.

NECESITATEA IMPLEMENTĂRII UNUI SISTEM DE MORALITATE INTELIGENȚELOR ARTIFICIALE

Cristian, Radu

Universitatea „Babeș-Bolyai”,
Facultatea de Istorie si Filosofie,
Specializarea Filosofie, An 3, ID
email: cristiradu1991@gmail.com

Rezumat: Inteligența artificială este una din cele mai importante realizări tehnologice ale secolului trecut. A fost concepută inițial de Alan Turing în 1935 și implementată cu succes pentru prima oară în 1951. De atunci, a revoluționat dezvoltarea tehnologiei și a fost implementată în aproape toate domeniile de activitate umană. Odată cu dezvoltarea inteligenței artificiale, au apărut aceleași dileme caracteristice oricărei tehnologii noi descoperite: Ce înseamnă pentru om această invenție? Cum ne poate ajuta? Care sunt limitele ei? Ce înseamnă pentru viitor? Care este relația între inteligența artificială și cea umană? Mai mult, în prezent s-a pus și problema implementării unor sisteme de principii morale pentru o utilizare mai bună și sigură a acestei tehnologii. Prin aceste principii, o inteligență artificială poate lua decizii corecte atât din punct de vedere tehnic cât și etic.

Astfel, în acest articol, urmăresc să argumentez necesitatea introducerii unui sistem de moralitate inteligențelor artificiale. În prima parte, voi argumenta această necesitate pentru diferitele domenii în care s-a implementat deja un sistem de inteligență artificială. În cazul conflictelor armate, voi argumenta cum ar beneficia ultimele tehnologii dezvoltate care utilizează inteligența artificială, precum dronele și sistemele armate de țintire, de un sistem de moralitate implementat. Apoi, voi argumenta această necesitate și pentru domeniul medical, unde există sisteme de inteligență artificială, utilizate atât pentru diagnosticare, cât și pentru instruirea studenților. Iar, pentru pacienți, există roboți cu care ei pot interacționa și care au grijă de ei. Mai departe, voi argumenta această necesitate și pentru sistemele de inteligență artificială destinate vieții de zi cu zi, cum ar fi asistenții virtuali sau mașinile conduse de această tehnologie. În a doua parte, voi aduce exemple de inteligență artificială, care au cel mai mare potențial de a fi implementate cu un sistem moral. Mai exact, acele sisteme și echipamente care sunt atât de complexe încât au cele mai mari șanse de a fi întărite cu o posibilă calibrare etică. În final, voi aduce exemple de situații critice în care au fost încălcate principiile morale de către inteligența artificială și care ar fi putut fi omise sau remediate printr-un sistem de moralitate implementat. Consider necesară această implementare pentru că, în prezent, tehnologia inteligenței artificiale ne înconjoară și face parte din viața noastră de zi cu zi. Mai mult, incidentele recente pot servi ca dovezi pentru o rafinare atât tehnologică cât și etică al acestui sistem.

Cuvinte cheie: inteligență artificială, moralitate, etică, război, asistență medicală, siguranță, informații, tehnologie, utilitate.

DISTOPIA CYBERPUNK

Florea, Marius

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Istorie și Filosofie,
Masterat Filosofie, Cultură, Comunicare, An 2,
Departamentul de Filosofie
email: mariusflorea7777@yahoo.com

Rezumat: Optimismul tehnologic al literaturii science fiction care de multe ori ne prezentau viitoruri utopice este pus la îndoială odată cu apariția genului cyberpunk, care poate fi comparat cu mișcarea de contracultură. Aici distopia prevalează, începe să se descrie o societate condusă de corporații mai degrabă decât de state, a căror putere tehnologică este atât de mare încât mecanismele de control sunt omniprezente, fapt ce face ca omul să sufere modificări ce îi îngreunează procesul de auto-definire. Semnele unei astfel de societăți se văd deja, prin tot mai marea putere acumulată de corporațiile digitale, prin amplificarea mijloacelor de supraveghere și prin amestecul umanului cu tehnologicul. Pe scurt, într-o societate corporatistă, totul tinde să funcționeze după logica profitului și fiecare informație privată sau parte din viața personală se vrea a fi cuantificabilă și vandabilă. Se poate pune un preț pe orice, pe timpul, interesele sau experiențele noastre, și orice informație furnizată de noi se poate folosi pentru a ni se construi un profil de client. Pericolul pe care

tehnologizarea societății îl pune omenirii poate fi observat prin investigarea aspectelor social-politice prezente în literatura și cinematografia cyberpunk. Augmentările devenite bunuri de consum în societatea capitalistă sunt pe cale să devină mijloace de accentuare a inegalităților sociale deja existente. Mai mult, într-un viitor transumanist, mijloacele tehnologice vor transforma însuși omul într-un produs de serie, fapt ce va duce la uniformizarea personalităților. Inteligența, frumusețea sau carisma nu ne vor mai aparține, ci vor fi probabil rezultatele unor augmentări care se vor vinde în masă, și pe cât de eliberatoare par aceste îmbunătățiri ale ființei umane, pe atât de mult de înscriu în niște tipare din ce în ce mai restrânse. Având în vedere riscul existențial foarte mare la care suntem expuși, deoarece căderea societății într-o astfel de stare poate fi ireversibilă, o chestionare a acestor aspecte cât mai din timp poate duce la o atenuare a pericolelor.

Cuvinte cheie: distopie, cyberpunk, transumanism, postumanism, consumerism.

UMAN VS. NON-UMAN ÎN COMUNICAREA CONTEMPORANĂ. IMPACTUL CONTEXTULUI TEHNOLOGIC ASUPRA DISCURSULUI MEDIATIC

Dr. Hodorogea, Vasile

Universitatea București, Facultatea de Litere
vasile.hodorogea@gmail.com

Rezumat: Epoca actuală este definită de modificări radicale ale contextului tehnologic proiectat și dezvoltat de specia umană. Trăim într-o nouă eră a creativității și a inovației, în care Anthropos este provocat, intră în competiție, și este ajutat de noi tehnologii, de inteligența artificială și de roboți informatici. Efervescenta evoluțiilor din acest segment este similară cu cea a începuturilor revoluției industriale sau ale celei informatice. Discursul mediatic evoluează și se adaptează la acest nou context tehnocentrist, iar audiența media se transformă și se fragmentează, în multiple grupuri și subgrupuri țintă, care consumă în mod diferit diverse noi vehicule media și diverse noi tipuri de discursuri mediatice, produse cu ajutorul noilor tehnologii.

Fragmentarea suporturilor implică o fragmentare a audiențelor și un consum din ce în ce mai individualizat în spațiul real, dar actualizat social în timp real, în spațiul virtual, grație potențialului tehnologic: Realitatea Augmentată (AR) și cea

Virtuală (VR), roboții și inteligența artificială (AI), internetul lucrurilor (IOT, Internet of Things) și de multitudinea dispozitivelor mobile inteligente. Comunicarea umană, interpersonală, comunitară în esența ei, trece prin filtrele non-umane ale unor tehnologii care au perspectiva de a deveni mai inteligente decât creatorii lor. Privite din perspectiva lui Baudrillard ("Violence of the Virtual and Integral Reality", 2005), toate acestea par să formeze un foarte violent peisaj al unei noi realități integrale în care regimul reprezentării devine un „circuit circular” iar omul consumă reprezentarea reprezentării, nemaivând acces la semne purtătoare de semnificații primare.

Vă propun o analiză a impactului tehnologiei asupra comunicării, în special asupra celei publicitare, prin prisma teoretică a unor arii de cercetare variate, de la determinismul tehnologic la convergența tehnologică. Între neutralitatea și non-neutralitatea tehnologică voi adopta o poziție post-structuralistă, care poate părea un compromis, în termenii lui Ellul: „indiferent cum este utilizată, aceasta are o serie de consecințe pozitive, dar și negative” (Ellul, 1990, p. 35).

Cuvinte cheie: determinismul tehnologic, revoluția informatică, mass-media, publicitate.

UMAN VS. NON-UMAN. EXPLORĂRI LA GRANIȚA UMANITĂȚII PRIN INTERMEDIUL SCULPTURILOR POSTUMANE ALE ARTISTEI PATRICIA PICCINI

Iacob, Anisia-Alis

Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Istorie și Filosofie,
Specializarea Filosofie, An 3,
Departamentul de Filosofie
email: anisia005@gmail.com

Rezumat: În era digitalizării întrebarea privitoare la ceea ce este umanul apare din ce în ce mai pertinentă. Ce ne face oameni? Care sunt criteriile minime pentru ca ceva să fie considerat drept uman? Perspectiva postumanistă e pertinentă în această problemă prin ambiția ei de a rescrie definiția a ceea ce e uman, prin critica și refuzul teoriilor anterioare. Privit din logica postumanismului, corpul apare ca un medium de manifestare ce poate fi înlocuit. Situând această întrebare în tematica postumanismului, propun explorarea lucrărilor artistei Patricia Piccinini, mai exact sculpturile paraumane realizate de aceasta. Intenția din spatele acestei selecții e motivată de capacitatea acestor sculpturi de a simula în privitori, prin interacțiunea cu lucrarea de artă, sentimente și trăiri pe care le-ar avea într-o posibilă întâlnire cu o creatură non-umană. Aceste interacțiuni cu lucrările artistei Patricia Piccinini sunt

valoroase din punct de vedere filosofic, deoarece ele facilitează punerea întrebării limitei umanului. Sculpturile pot oferi o aplicație bună pentru a testa teoria postumanului, deoarece ele reprezintă un viitor posibil al umanității care are acces la modificări ale corpului, atât genetice cât și tehnologice. Întrebarea care rămâne e: unde e umanul? Îl putem regăsi în interacțiunea cu aceste ființe dintr-un viitor posibil? Faptul că ele sunt creațiile unui om, le conferă asta ceva din umanul creatorului? Cercetarea de față își propune să exploreze umanitatea acestor sculpturi paraumane, încadrând-o pe artista Patricia Piccinini într-un context artistic postuman al realizării acestei estetici în artele vizuale, cu intenția de a oferi un cadru de discuție mai larg care să cuprindă câteva puncte cheie. Punctele vizate sunt: încadrarea artistei în interiorul artele vizuale care tratează tema postumanului, posibilele influențe ale valurilor feministe asupra artei și tematicilor ei contemporane, dar și analiza a câtorva expoziții ale artistei care au avut un impact asupra publicului. A doua parte a cercetării își propune să lucreze aplicat cu exemple de sculpturi ale artistei și cu experiența survenită din întâlnirea cu vizualul prezentat, cu scopul de a discuta ulterior implicațiile filosofice care survin în urma acestei întâlniri.

Cuvinte cheie: postumanism, sculptura, parauman, Patricia Piccinini.

RELIGIA ȘI GÂNDIREA SLABĂ: IMPLICAȚII ÎN SOCIETATEA POSTMODERNĂ

Lupeș, Eduard

Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, Iași,
email: lupes_eduard@yahoo.com

Rezumat: Lucrarea de față își propune să analizeze întâi de toate viabilitatea gândirii slabe așa cum a fost ea teoretizată de către Gianni Vattimo și John Caputo și, implicit, condițiile de posibilitate a unei religii postmoderne, postseculare și postmetafizice de după “moartea lui Dumnezeu”. Având ca inspirație poliperspectivismul de natură nietzscheană, deconstrucția lui Derrida și obiecția lui Heidegger față de metafizică (critică definiția metafizică a adevărului ca un dat obiectiv: asumându-ne decizia de a fi obiectivi, nu facem altceva decât să ne apropiem un punct de vedere care limitează), cei doi teoreticieni ai postmodernismului nu propun numai o abordare care să spargă ‘Totul metafizic’ printr-o explozie de interpretări indisolubil legate de momentul istoric, limbaj și formatarea culturală în care acestea se afirmă, ci în același timp gândirea slabă propune un nou tip de raționare care să nu înlocuiască vechea structură de putere instituită de metafizică (căci gândirea slabă ia în considerare descoperirea nietzscheano-marxistă a legăturii dintre evidența metafizică, manifestată prin obligativitatea temeiului, și raporturile de dominare astfel instituite) cu o alta. Observându-se astfel cu ușurință în istorie violența metafizicii, ființa nu mai poate fi

gândită într-o manieră modernă, dar nici nu trebuie supusă procedeele la fel de “tari” ale demistificării sau demascării. O privire destinsă către lumea aparențelor, a discursurilor și a formelor simbolice ar putea descoperi aici o posibilă experiență a ființei. O atare metodă nu s-ar transforma într-un nou raport de putere, simulacrele rămânând în afara glorificării tocmai pentru a nu primi greutatea pe care o avea ființa metafizică până acum. Însă, văzând în metafizică relații de dominare nu face ca gândirea slabă să fie suspicioasă cu privire la orice formă de autoritate? Bineînțeles, exact acesta motivul pentru care Vattimo enunță faptul că adevărul trebuie să fie eliberator, să emancipeze. În această ordine de idei, se pune problema acum dacă omul își poate construi un sens bazat numai pe simulacre. Poate omul trăi fără certitudini metafizice? Nu putem vorbi măcar despre o dorință, o năzuință a spiritului uman către un sens, către un prototip ideal, dincolo de simulacrele vieții sensibile? Are deconstrucția limite? Atât Vattimo, cât și Caputo sunt de acord asupra întoarcerii postmoderne a unei religii bazate pe iubirea de Hristos. Poate creștinismul însă să meargă într-atât de departe încât să îl deconstruiască până și pe Hristos? Secularizarea reprezintă într-adevăr împlinirea creștinismului? Iată câteva întrebări la care vom încerca să răspundem.

Cuvinte cheie: gândire slabă, postmodernism, credință, secularizare

**DEVENIND OM, DEVENIND ANIMAL:
UMAN, NON-UMAN ȘI HIBRID ÎN
*THE LOBSTER ȘI ANNIHILATION***

Moldovan, Călina-Maria
Universitatea „Babeș-Bolyai”,
Facultatea de Litere,
Masterat Istoria imaginilor - Istoria ideilor, An, 1
email: calinamoldovan@yahoo.com

Rezumat: Domeniul a ceea ce se numește azi „animal studies” a devenit o arie de cercetare foarte importantă în ultimii ani, în special în contextul postumanismului, a ecocriticii sau a Antropocenului. O direcție importantă în acest sens este ideea de post-specisism, care pledează pentru o lume în care „the dimensions tangle and require response”, explică Donna Haraway, și în care atât ființele umane, cât și cele non-umane își creează identitatea prin „intra- și interacțiune”, adaugă aceasta. Speciile devin așadar profund conectate unele de cealaltă, creând o structură rizomatică, și nu una ierarhică.

În lucrarea mea voi analiza două filme ce problematizează această idee de post-specisism: *The Lobster* (2015), (r. Yorgos Lanthimos), și *Annihilation* (2018), (r. Alex Garland). Acțiunea din *The Lobster* se petrece într-un viitor destul de apropiat, distopic, în care oamenii singuri sunt transformați în animale.

Privitorul ajunge așadar într-o lume în care “the distinction between nature and its other is already conceptually and practically eroded” (ibidem). Filmul poate naște următoarea întrebare: ce înseamnă, până la urmă, să fii om sau animal, și care este, dacă există, calea de mijloc unde aceste două identități se întâlnesc? În *Annihilation* ne vorbește despre un spațiu extraterestru în care ADN-ul uman pare să fie, deformat, lucru care afectează toate vietățile (oameni, animale, plante), creând astfel mutații și creaturi hibride. În “A Thousand Plateaus”, Gilles Deleuze și Félix Guattari dezvoltă conceptul de “devenire-animal”, un proces ce are loc prin contaminare, molipsire, și nu prin filiație (moștenire): “These combinations are neither genetic nor structural; they are interkingdoms, unnatural participations”. În *Annihilation* putem observa clar această „devenire-animal” moleculară descrisă de Deleuze și Guattari, dar și fenomenul opus, o oarecare “devenire-om” (“becoming-human”), căci toate ființele non-umane din acea zonă copiază ADN-ul uman și devin hibridi.

În lucrarea mea voi analiza această dualitate uman/non-uman în cele două filme, urmărind mai ales cum granițele dintre cele două dimensiuni dispar și cum, fără o identitate clară, hibridii din cele două narațiuni reușesc să ne ofere o imagine complexă despre ceea ce înseamnă conceptele de post-uman și post-specie.

Cuvinte cheie: non-uman, post-specisism, postuman, hibrid, Antropocen.

Bibliografie

Deleuze, Gilles și Felix Guattari. *A Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 2005.

Haraway, Donna. *When Species Meet*. Minneapolis, University of Minnesota Press, 2008.

Wolfe, Cary. *What is Posthumanism?*. Minneapolis, University of Minnesota Press, 2010.

Wolfe, Cary. *Zoontologies. The Question of the Animal*, Minneapolis, University of Minnesota Press, 2003.

ÎNTRE “OM” ȘI “NATURĂ”. CONSIDERAȚII PE MARGINEA RELAȚIEI DINTRE ANTROPOCENTRISM ȘI ECOCENTRISM ÎN TIMPURI POST-MODERNE

Olariu, Andrei

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași,
Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice,
Masterat Filosofie Aplicată și Management Cultural
email: andrei_olariu_95@yahoo.com

Rezumat: Prin textul de față explorez o suspiciune cu privire la viziunea despre lume ecocentrică, contrastată adesea cu cea antropocentrică, întrucât consider că se poate discuta despre o impostură. Se spune că trăim vremuri post-moderne, iar aceasta implică o recunoaștere a faptului că toate perspectivele asupra adevărului sunt parțiale, locale și specifice, mai degrabă decât universale și cuprinzătoare. Această revelație ultimă descalifică toate teoriile metafizice despre natura umană și reperatele umane, iar decesul „Omului” ca ultim personaj metafizic este interpretat ca o necesitate în vederea progresului spre o nouă lume, eco-centrică, orientată axiologic spre interesul și bunăstarea eco-sistemului. Cu toate acestea, în măsura în care operează cu o apreciere romantică a „Naturii” și caută să articuleze un sistem etic egalitarist în numele justiției și armoniei ecologice, poziția ecocentrică păstrează un cadru estetic în care imaginea „dezolantă” a industriei omenești este

comparată cu peisajul „mirific” al naturii. Dintr-un unghi postmodern așadar, antropocentrismul și ecocentrismul se aseamănă prin faptul că ambele perspective identifică „Omul” într-o anumită narațiune grandioasă, unde diferența o face natura morală a rolului atribuit: protagonist sau antagonist. Provocarea ecologistului post-modern, post-uman, post-metafizic este de a accepta faptul că justiția imparțială a ecosistemului nu e de găsit, căci orice astfel de idee se rezumă la o proiecție umană a unui ideal de dreptate, deci chiar la o formă de antropocentrism radical. Astfel, în prima parte a textului propun o introducere sumară în gândirea ecocentrică, miza existențială pe care o avansează, precum și strategia politică/economică adesea adoptată, iar în partea a doua o încercare de a clarifica faptul că la nivelul judecăților de valoare nu putem depăși paradigma umană (antropocentrism epistemologic), precum și o apărare a societății capitaliste, considerată nocivă pentru mediu, aceasta fiind însă singura care recunoaște faptul că realitatea este mult prea complexă pentru ca orice tip de plan economic de mare anvergură să poată fi justificat, prin urmare tot ce rămâne omului să-și asume sunt propriile interese, însă nu din aroganță, ci din umilință.

Cuvinte cheie: post-modern, ecocentrism, antropocentrism, metafizică, om, natură, capitalism.

RELAȚIILE PUBLICE ÎN ANTROPOCENUL DIGITAL. O REGÂNDIRE A COMUNICĂRII CORPORATIVE ȘI A MANAGEMENTULUI REPUTAȚIEI

Drd. Predoi, Ioana-Raluca

Universitatea București,
Școala Doctorală de Științe ale Comunicării,
email: raluca.predoi@gmail.com

Rezumat: *European School of Public Relations*, una dintre cele mai importante școli de gândire public în domeniu, consideră relațiile public o disciplină intrinsec antropologică deoarece se bazează pe oameni (Xifra, 2012). *Relațiile publice* sunt o formă de comunicare pe care oamenii au folosit-o pentru a intra în contact și pentru a crea un climat de încredere propice dezvoltării relațiilor sociale (Matrat, 1971). *Relațiile publice moderne* tind să se concentreze asupra comunicării corporative și a managementului reputației. Modernitatea vine însă, în ultimul deceniu, și cu o reformare a domeniului și o deplasare vizibilă dinspre fundamentul său antropocentric (Xifra, 2020) spre o abordare post-umană, marcată de informatizare și digitalizare. Domeniul relațiilor publice este puternic influențat de schimbările profunde produse de comunicarea digitală și în special de platformele „social media”. Schimbarea este adusă de noua “voce a publicului”, masiv încurajată și augmentată de social media, blog-uri, vlog-uri, comentarii și evaluări, etc.

Comunicarea corporativă și managementul reputației, pilonii modernității în relațiile publice, trec acum de la un model elitist, unidirecțional, dominat de discursuri *top-down* pentru afaceri, marketing și corporații, la un model democratic și bi-direcțional, cel mai adesea dominat de vocea publicului. Comunicarea rămâne însă “sufletul performanței organizaționale”, iar succesul unei companii depinde de “cât de bine și de profesionist acea companie comunică” (Van Riel & Fomburn, 2007). Scopul acestei cercetări este să descopere și să expună noi modele teoretice pentru construirea unui cadru coerent de lucru în comunicarea corporativă și în managementul reputației, antropo-centriste dar digitalizate.

Cuvinte cheie: managementul reputației; comunicare corporativă; antropocen digital.

VICIU ȘI GENOCID ECOLOGIC

Dr. Simion, Radu

Cadru Didactic Asociat,

Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca,

Facultatea de Psihologie și Științele Educației,

Departamentul de Psihologie,

email: radusimiondan@yahoo.com

Rezumat: Problema crizei ecologice pe care o petrecem astăzi ne cere, în calitate de specie capabilă de autolegislare morală, o desfășurare de practici și politici menite să răspundă în mod adecvat unei agresive mișcări de distrugere a arealelor naturale, precum și a artefactelor culturale și spirituale legate de mediul înconjurător. Ne propunem, așadar, să luptăm împotriva a tot ceea ce este sufocant, toxic și aberant în relația noastră cu lumea vie, pentru a regăsi, poate, semnificații care să vindece angoasa și deșărădăcinarea față de mediul natural. În această prezentare voi analiza acele trăsături de caracter care îndeamnă, prin specificul lor, la construirea unui clivaj puternic dintre om și natură, descoperind elementele care transformă natura într-o lume care se privește, care se consumă, care se poartă, care se ignoră. Chestiunea viciului în relație cu lumea naturală, dezvoltată teoretic în filosofia mediului de către Claudia Card și Rosalind Hursthouse, trezește astăzi un interes din ce în ce mai crescut, datorită importanței identificării flagelului nepăsării în direcția unei mai clare articulări a unor

politici și direcții pedagogice care să “vindece” elemente-cheie ale îndeșărării de mediul înconjurător. În cele din urmă, prin acest demers de identificare a viciilor care amenință să perturbe (ba chiar să și distrugă) sensibilul ansamblu holist al mecanicii lumii naturale, îmi propun să evidențiez rolul pe care îl are o pedagogie a încrederii și sensibilității în identificarea și dizolvarea atitudinilor intruzive în relație cu natura și cu propria noastră natură, pentru a putea (re)descoperi, cu seninătate, blândețe și disponibilitate, valoarea estetică, recreativă, simbolic-culturală și științifică a lumii naturale. Poate că, în cheie metafizică, vom conștientiza, mai palid ori mai cu vigoare, faptul că fiecare individ este prins într-o lume a interconectivității și a rețelilor de schimb, iar interesul pe care îl purtăm față de integritatea și unicitatea sistemelor naturale reprezintă, ca un act reflex, o preocupare față de propriul sine, corporalizând astfel cu mai mare claritate acea ontologie relațională dezvoltată teoretic de Maurice Merleau-Ponty; în același timp, gesturile de lăcomie și agresivitate nejustificată vorbesc nu numai despre contingentele mediului în care răutatea apare, ci despre lupta surdă de a ieși de sub tirania intereselor imediate, pentru a ne regăsi într-o lume a identității și istoriei noastre ca specie între specii.

Cuvinte-cheie: viciu, ecologie, sustenabilitate, virtute, educație experiențială, holism.

DE LA MOARTEA EPISTEMICĂ LA MOARTEA FIZICĂ: GÂNDIREA POSTUMANĂ ȘI ASPECTELE NECROPOLITICII

Spaschi, Cosmin-Florentin

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași,
Școala Doctorală de Filosofie și Științe Social-Politice,
Domeniul Filosofie,
email: s.cosmin94@gmail.com

Rezumat: Punctul de start al intervenției pe care o propun este focalizat pe una dintre cele mai importante poziții ale gândirii critice din ultimele decenii: moartea, survenită din punct de vedere epistemic, a omului. Istoric, această dimensiune este ulterioară celui de-al doilea Război Mondial. Ca urmare a experiențelor atroce petrecute pe durata acestuia, subiectul cel mai important pentru anumiți autori a devenit acțiunea de a regândi dimensiunea vieții și a morții. În acest context, Michel Foucault introduce conceptul de *bioputere*, definind prin intermediul său, acea dimensiune a vieții asupra căreia formele de putere au preluat controlul.

Însă, așa după cum voi descrie în cadrul prezentării mele, această „putere a vieții” nu se rezumă doar la cei cărora li se permite să trăiască. Inevitabil, un astfel de mecanism ajunge să îi aibă în vedere și pe cei care sunt sau trebuie lăsați să moară. Pentru a explica această dimensiune numită

necropolitică, voi porni de la o serie dintre studiile autoarei Rosi Braidotti. Pentru gânditoarea postumană amintită, conceptul de „Om” nu este un termen neutru, ci unul care este încărcat prin manifestări diferite ale puterii. Consecința unei astfel de poziții este aceea că, întotdeauna anumite categorii nu vor reuși să obțină statul de „uman”. Prin urmare vom avea mereu parte de grade diferite ale mortalității, unele comunități fiind mai „muritoare” decât celelalte.

Așadar, în prezentarea mea, voi încerca să descriu această manieră de fabricare a morții, ilustrând cum se ajunge la a se transforma moartea și extincția, într-o afacere și, în același timp, într-o experiență zilnică, prin intermediul mijloacelor media care prezintă astfel de evenimente cu maxim interes. Și, în partea de final, ca răspuns la aceste poziții, voi încerca să dezvolt viziunea lui Braidotti care consideră „moartea omului” ca un moment de deschidere către diferite posibilități pozitive. Acest moment al praxisului necesită o privire lucidă față de crizele actuale, el împotrivindu-se clar antropocenului, marcat conform argumentelor lui Braidotti, de o viziune apocaliptică și de neputință/lamentare.

Cuvinte cheie: postuman, biopolitică, necropolitică, moartea Omului, neo-spinozism, Rosi Braidotti, Michel Foucault.

POSTUMANISM, ECOFEMINISM

ȘI NEO-VITALISM

Lect. Dr. Asoc. Schussler, Aura-Elena
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Istorie și Filosofie
Departamentul de Filosofie
aurasch2005@yahoo.com

Rezumat: Accelerarea crizei climatice din perioada capitalismului târziu, caracterizată de această hegemonie a erei Antropocenului, riscă să ne aducă în pragul celei de a ‘șasea extincții’, consecință a exploatării resurselor naturale și nu numai, clădită pe politicile vieții ca *bios*—guvernaate de puterea genului masculin (de regulă de culoare albă). Această paradigmă, bazată pe moștenirea gândirii Iluministe—a excepționalismului omului—necesită o revizuire, atât la nivel teoretic, cât și practic, al acestei gândiri tradițional-occidentale și dualiste, printr-o reînțoarcere la *zoē*, văzut ca o transversalitate rizomatică și forță vitală a vieții. Astfel, obiectivul general al lucrării urmărește să pună sub semnul întrebării dualismul *zoē-bios*, care stă la baza crizei antropocenului—eră care, marchează supremația și dominația vieții/existenței umane asupra vieții/existenței non-umane (animale/alterități non-umane etc.). Motiv pentru care, paradigma ierarhică și structurală—caracterizată de

excepționalismul omului (alb), ca ființă rațională înscrisă în logos, care se diferențiază de *zoē*, văzută ca “viața naturală”, prin existența politică a vieții discursive ca *bios*—este deconstruită de teoriile filosofice deconstructiviste (Gilles Deleuze) și postumaniste (Francesca Ferrando și Rosi Braidotti), atât la nivelul stabilității ontologice a antroposului cât și al supremației specifice a omului. Obiectivul teoretic se axează pe argumentele/filosofiile ecofeministe (Val Plumwood, Vandana Shiva) și neo-vitaliste/materialiste (Karen Barad, Rosi Braidotti, Jane Bennett) cu privire la necesitatea ‘intoarcerii la materie’ și dizolvarea dualismului ierarhic—care domină gândirea occidentală natură (feminin)/cultură (masculin)—cu o deschidere spre o dimensiune post-antropocentristă, alături de alunecarea într-un plan al imanenței, caracterizat de o relație rizomatică și non-esențialistă. Aici, capitalismul târziu, centrat pe *bios*, necesită o schimbare de paradigmă—de la mecanismul exploatării și a consumului resurselor/materiei vitale (*zoē*), acțiune care atrage iminența dispariției planetare, la aceea a unei „eco-filosofii a devenirii” de factură deleuziană—prin recunoașterea diferenței ca un element pozitiv și rizomatic, alături de descentralizarea vieții ca *bios*, odată cu recunoașterea tuturor forțelor vitale, a elementelor și a entităților vii, ca fiind interconectate într-o relație multi-stratală și transversală.

Cuvinte cheie: postumanism, post-antropocentrism, post-dualism, *zoē-bios*, neo-vitalism.

**AVANSUL TEHNOLOGIC ANIMAT DE
COMPASIUNE; O SUCCINTĂ ANALIZĂ
COMPARATIVĂ, ÎN CONTEXT
POSTUMANIST, A CONCEPTULUI DE
COMPASIUNE ÎN GÂNDIREA LUI YUVAL
NOAH HARARI ȘI A FENOMENOLOGIEI
IUBIRII DIN FILOSOFIA LUI C.S. PEIRCE**

Lect. Univ. Dr. Talos, Călin-Ioan
Universitatea „Emanuel” din Oradea.
Teologie pastorală
email: calin.talos@yahoo.com

Rezumat: Postumanismul indica debutul unui nou episod existențial al umanității. În epilogul primului episod se remarcă avansul omenirii în cunoaștere și inovație fără, însă, a se fi identificat un progres pe măsură în privința altruismului și compasiunii. Războaiele ne mai amenință încă și în acest secol, iar resentimentele sunt la ele acasă pretutindeni în jur. Am intrat acum în zorii unei ere aflate sub auspiciul inteligenței artificiale. Shoshana Zuboff ne atrage atenția asupra „capitalismului de supraveghere”, indicând existența inegalității sociale intenționate, Nick Bostrom, Ray Kurzweil și Max Tegmark evidențiază posibilitatea ca mașinile să dobândească „singularitatea”, situație în care mașinile vor produce mașini în conformitate cu propria lor voință și

independent de om, ba chiar împotriva omului, iar Yuval Noah Harari anunță următorul stadiu al evoluției umane, anticipând damnarea lui homo sapiens. Toate aceste realități și predicții semnalizează răul pe care omul îl poate face semenului său și implicit propriei persoane. În ce măsură progresul inovației poate fi însoțit de progresul în implementarea practică a valorilor morale precum altruismul și compasiunea? Cum putem gândi astfel încât avansul în inovație să nu devină o armă împotriva omului, ci un instrument în folosul său? În prezentul articol propun o scurtă analiză comparativă a filosofiei naturaliste a sensului lui Y. N. Harari și a fenomenologiei iubirii din filosofia lui C. S. Peirce, cu scopul de a reprezenta paradigme de gândire care să contribuie semnificativ la o prefacere tehnologică însuflețită de compasiune.

Cuvinte cheie: inteligență artificială, compasiune, fenomenologie, treitate, secunditate, primeitate, singularitate, constrangere, ură.